

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

139. SESJA PLENARNA KR-U (POSIEDZENIE MIESZANE INTERACTIO), 30.6.2020–2.7.2020

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Zaktualizowane wieloletnie ramy finansowe oraz plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy

(2020/C 324/01)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Zaktualizowane wieloletnie ramy finansowe oraz Europejski Instrument na rzecz Odbudowy

1. Pozytywnie ocenia wniosek Komisji dotyczący kolejnych **wieloletnich ram finansowych (WRF)** w wysokości 1 100 mld EUR oraz **Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy („Next Generation EU”)** w wysokości 750 mld EUR, które mogą otworzyć drogę do silniejszej, bardziej zrównoważonej, spójnej i odpornej Unii. Jest to pierwsza odpowiedź na nadciągające skutki kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz rozwiązanie uwzględniające cele długoterminowe Unii.
2. Uznaje starania podjęte przez Komisję, by odpowiedzieć na obawy państw członkowskich najbardziej dotkniętych kryzysem oraz tych, których **regiony są nadal słabiej rozwinięte**, przy jednoczesnym dążeniu do osiągnięcia równowagi pomiędzy koniecznością przyznawania dotacji a efektem dźwigni instrumentów finansowych.
3. Ma jednak obawy związane z tym, że kwota 1 100 mld EUR wskazana w **zaktualizowanym wniosku w zakresie WRF** jest o 34,6 mld EUR niższa niż podana we wniosku Komisji z 2018 r., a tym bardziej niższa niż stanowiska przekazane przez KR i Parlament Europejski, co zmniejsza zdolność UE do realizacji jej celów długoterminowych. Właśnie w takiej sytuacji konieczny jest odpowiedni i bardziej znaczący udział KR-u i Parlamentu Europejskiego.
4. Stwierdza, że **zwiększenie marginesu elastyczności dla budżetu UE** poprzez tymczasowe podwyższenie pułapu zasobów własnych o 0,6 % DNB UE zapewnia Unii większy budżet na wsparcie jej odbudowy oraz na realizację jej ambicji, o których mowa w programie strategicznym UE.
5. Przyjmuje do wiadomości propozycje zapowiedziane przez Komisję dotyczące potencjalnych **nowych zasobów własnych** związanych z celami planu odbudowy, przy czym podkreśla, że dwa lata po pierwszym wniosku w sprawie WRF na okres po roku 2020 r. Komisja nadal nie zgłosiła propozycji ustawodawczych dotyczących rzeczywistych zasobów własnych i jednocześnie ponawia wezwanie do Komisji o pilne przedstawienie konkretnych propozycji ustawodawczych w tym zakresie, np. dotyczących podatku od tworzyw sztucznych i handlu uprawnieniami do emisji.
6. Obstaje przy tym, że zarówno WRF, jak i plan odbudowy muszą koncentrować się na **spójności jako podstawowej wartości** Unii Europejskiej przy podejmowaniu poważnych wyzwań, takich jak m.in. wyjście z kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19, Europejski Zielony Ład, cele zrównoważonego rozwoju, Europejski filar praw socjalnych, a także pobudzanie konkurencyjności i pokonywanie nierówności oraz transformacja cyfrowa, dzięki czemu żadne grupy osób ani miejsca nie zostaną pozostawione w tyle.

7. Podkreśla, że **władze lokalne i regionalne odpowiadają za jedną trzecią wydatków publicznych** oraz dwie trzecie inwestycji publicznych, a także wdrażają 70 % całego prawodawstwa UE, realizują 70 % działań na rzecz łagodzenia zmian klimatycznych oraz 90 % polityk w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Dlatego należy podjąć zasadniczą decyzję dotyczącą potrzeby zaangażowania wszystkich władz lokalnych i regionalnych z punktu widzenia opracowania, konsultacji, wdrażania i zarządzania funduszami, jak również nadać obowiązkowy charakter zasadzie stanowiącej, że państwa członkowskie muszą umożliwić wszystkim organom władz lokalnych czerpanie korzyści z funduszy na inwestycje, takich jak zintegrowane inwestycje terytorialne, oraz ich wykorzystywanie.

Spójność w centrum odbudowy

8. Podkreśla fakt, że asymetryczny wpływ pandemii COVID-19 na spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną UE oraz jej regionów wymaga odpowiedniej reakcji politycznej.

9. Pozytywnie ocenia wnioski Komisji Europejskiej w zakresie zapewnienia, by **polityka spójności stanowiła długoterminową politykę inwestycyjną na rzecz silnej UE**, oraz zapewnienia dodatkowych inwestycji w ramach nowej inicjatywy wsparcia uzupełniającego pod nazwą REACT-UE, a także pozytywnie ocenia podejście, które zapewnia współmierność udzielanego wsparcia do wpływu kryzysu. Ciągłość ma zatem kluczowe znaczenie dla władz lokalnych i regionalnych przy przechodzeniu do etapów odbudowy i udzielania wsparcia osobom i miejscom najbardziej potrzebującym. Łącznie wnioski te stanowią natychmiastową i skuteczną odpowiedź na pandemię COVID-19 wraz z jej konsekwencjami społecznymi i gospodarczymi, przy czym podkreśla się, że elastyczne aspekty tego nowego programu nie powinny być zarządzane centralnie i że powinny zostać wdrożone w trybie zarządzania dzielonego, z poszanowaniem prerogatyw władz lokalnych i regionalnych.

10. Wzywa do ujednocznienia współzależności pomiędzy poszczególnymi nowymi mechanizmami, jak np. React EU, Fundusz Sprawiedliwej Transformacji czy Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, w celu uniknięcia dodatkowych komplikacji i nałożenia cięższych restrykcji krajowych przez państwa członkowskie.

11. Zwraca uwagę, że proponowane **przedłużenie dotychczasowych programów operacyjnych** powinno umożliwiać błyskawiczną realizację kluczowych inwestycji. Wzywa do sprawnej akceptacji propozycji zmierzających do zwiększenia elastyczności i rozszerzenia zakresu obszarów objętych wsparciem, w tym m.in. usług ochrony zdrowia, turystyki, rolnictwa, szkolnictwa, sektorów kultury oraz MSP, co umożliwi miastom i regionom inwestowanie środków tam, gdzie jest to najbardziej potrzebne zgodnie z zasadami polityki spójności.

12. Ma obawy co do **tymczasowego charakteru niektórych zasileń**, w szczególności w przypadku polityki spójności i rozwoju wsi, który nie odpowiada długoterminowym potrzebom w zakresie rozwoju, oraz co do wstępnych cięć dokonanych przez Komisję w stosunku do wniosków z 2018 r. Pozytywnie ocenia więc wniosek Komisji w zakresie **weryfikacji przydziału środków dla poszczególnych krajów w ramach polityki spójności** w 2024 r. pod kątem ewentualnego dodania do puli środków tej polityki kolejnych 10 mld EUR bez utraty przez którekolwiek z państw członkowskich jakiegokolwiek części przydzielonych środków.

13. Negatywnie ocenia fakt, że Komisja nie **cofnęła swojej decyzji o wyłączeniu EFRROW** z rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, co niesie ze sobą ryzyko zahamowania (tak bardzo potrzebnego) zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich.

14. Negatywnie ocenia fakt, że **przydział środków finansowych jest kierowany na działania na szczeblu państw członkowskich**, a nie na szczeblu lokalnym i regionalnym, pomimo że wiele kompetencji w zakresie opieki zdrowotnej, środków socjalnych i odporności jest realizowanych na poziomie lokalnym i/lub regionalnym, a tym samym podkreśla konieczność poszanowania **zasad partnerstwa, decentralizacji i wielopoziomowego sprawowania rządów**.

15. Przypomina o znaczeniu europejskiej współpracy terytorialnej we wspieraniu transgranicznego współdziałania między ludźmi, społecznościami i przedsiębiorstwami i eliminowaniu szkodliwych skutków kryzysu oraz w przyspieszeniu naprawy gospodarczej. Współpraca ta będzie niezbędna do zapewnienia ożywienia gospodarczego i pod tym względem nowy instrument na rzecz międzyregionalnych inwestycji innowacyjnych będzie miał zasadnicze znaczenie dla wspierania rozwoju europejskich przemysłowych łańcuchów wartości i innowacji, zgodnie ze strategiami inteligentnej specjalizacji.

16. Pozytywnie ocenia fakt, że przeprowadzono **ocenę oddziaływania terytorialnego** dla oddziaływań o charakterze asymetrycznym na szczeblu regionalnym w towarzyszącym dokumencie roboczym służb Komisji.

17. Pozytywnie ocenia dbałość o **silne powiązanie ze strategicznymi celami polityk UE** (Zielony Ład, cyfryzacja) oraz to, że Komisja przedstawia je jako narzędzia odbudowy europejskiej, niemniej jednak negatywnie ocenia fakt, że Europejski filar praw socjalnych nie znalazł się w centrum strategii odbudowy gospodarczej UE.

18. Uznaje za istotny fakt, iż odbudowa zgodnie z silną polityką spójności jest realizowana w sposób uwzględniający założenia aktywnej pomocniczości.

Plan odbudowy i europejski semestr

19. Pozytywnie ocenia ambitny wniosek Komisji w zakresie **Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności**, który umożliwi udzielenie szeroko zakrojonego wsparcia finansowego dla niezbędnych inwestycji i reform, a także przypomina, że władze lokalne i regionalne opowiadają za ponad połowę inwestycji publicznych, a więc muszą być w stanie otrzymać dostateczne wsparcie w ramach tej inicjatywy. Podkreśla w tym kontekście, że realizacja Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności poprzez programy krajowe niesie ze sobą ryzyko braku odpowiedniego informowania obywateli i komunikowania się z nimi na temat działań UE.

20. Zwraca się do Komisji Europejskiej o zapewnienie **spójności planów odbudowy** oraz unikania dublowania i nadmiaru obciążeń biurokratyczno-administracyjnych, mając na uwadze efektywność i realizację wspólnego celu, jakim jest możliwie najszybsze przełamanie kryzysu klimatycznego, gospodarczego i społecznego.

21. Podkreśla, że silne **powiązanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności z europejskim semestrem** zwiększa pilność głębokiej reformy europejskiego semestru i unijnego zarządzania gospodarczego na rzecz przejrzystego, pluralistycznego i demokratycznego procesu. Jeżeli europejski semestr nie zostanie zreformowany, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności może doprowadzić do dalszej centralizacji, odgórnego podejścia w planach odbudowy oraz powrotu do polityk nieuwzględniających spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej między państwami członkowskimi i w ich obrębie oraz utrudniających pilnie potrzebne inwestycje publiczne na rzecz zrównoważonej odbudowy UE.

22. Dlatego jest zdania, że jeżeli **europejski semestr** ma stać się pełnoprawnym i efektywnym mechanizmem realizacji, powinien on uwzględniać zasady partnerstwa i wielopoziomowego sprawowania rządów oraz wymiar terytorialny. Tym samym realizacja propozycji KR-u w zakresie kodeksu postępowania dotyczącego angażowania w ramach semestru władz lokalnych i regionalnych na poziomie krajowym oraz Europejskiego Komitetu Regionów na poziomie europejskim jeszcze bardziej zyskuje na pilności.

23. Wspiera ambicję Komisji polegającą na wzmocnieniu odbudowy UE oraz jej odporności i autonomii strategicznej poprzez **uzupełnienie programu InvestEU** i utworzenie **Instrumentu na rzecz Inwestycji Strategicznych**

24. Pozytywnie ocenia propozycję **nowego instrumentu wsparcia wypłacalności**, który ożywi gospodarkę UE poprzez zachęcanie do prywatnych inwestycji oraz przygotowywanie przedsiębiorstw ze wszystkich sektorów gospodarki na bardziej neutralną pod względem emisji dwutlenku węgla i cyfrową przyszłość. Należy realizować tę propozycję szybko, przy czym przydałyby się wytyczne służące zapewnieniu zgodności inwestycji z priorytetami UE, aby umożliwić realizację celu instrumentu polegającego na pomaganiu przedsiębiorstwom, które w innej sytuacji byłyby rentowne, w przetrwaniu aktualnego kryzysu. Jednocześnie podkreśla się, że wsparcie to musi zostać udzielone na podstawie przejrzystych kryteriów, uwzględniających nie tylko konkretny wpływ na sektor i region, ale także finansowe wsparcie publiczne otrzymywane z innych źródeł.

Bardziej odporna i zielona Unia

25. Pozytywnie ocenia znaczne podwyższenie puli **Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST)** dla regionów, w których występują istotne problemy w zakresie transformacji energetycznej, do łącznej kwoty 40 mld EUR. Wzywa jednak do wzięcia pod uwagę regionów, które – w oczekiwaniu na skuteczne środki regulacyjne na rzecz ochrony klimatu – zainwestowały bardzo wcześnie i bardzo obszernie w odnawialne źródła energii i technologie związane z energią ze źródeł odnawialnych oraz będą nadal to czynić. Zwraca uwagę na szczególny kontekst regionów zależnych od paliw kopalnych i o odizolowanych systemach energetycznych, jak ma to miejsce w przypadku wysp i regionów najbardziej oddalonych. Jest jednak głęboko zaniepokojony faktem, że środki finansowe potrzebne do dekarbonizacji unijnej gospodarki wykraczają daleko poza propozycje Komisji Europejskiej.

26. Pozytywnie ocenia samodzielny **Program UE dla zdrowia (EU4Health)**, obejmujący dodatkowe środki w wysokości 7,7 mld EUR, co daje łącznie 9,4 mld w ramach trzeciego filaru planu odbudowy dla Europy i jest zgodne z przedstawionymi niedawno żądaniami politycznymi KR. Nalega, by instrument ten pozostał stałym zobowiązaniem w zakresie ochrony zdrowia w budżecie UE, a nie tylko tymczasowym instrumentem w ramach WRF na lata 2021–2027.

27. Wzywa do dalszego **wzmacniania aspektów regionalnych i lokalnych** w działaniach związanych z ochroną zdrowia, w szczególności w zakresie transgranicznej opieki zdrowotnej i opieki zdrowotnej w regionach najbardziej oddalonych, oraz zwraca uwagę, że ze względu na zdecentralizowany charakter systemów ochrony zdrowia w niektórych wypadkach państwa członkowskie i Komisja Europejska muszą bardziej zaangażować samorządy regionalne w reagowanie kryzysowe na zagrożenia związane ze zdrowiem oraz stosować się do ich zaleceń w zakresie rozdziału środków.

28. Pozytywnie ocenia **zasilenie mechanizmu rescEU o 2 mld EUR** w celu wypracowania stałej zdolności do zarządzania wszelkiego rodzaju kryzysami, w szczególności poprzez ustanowienie infrastruktury do reagowania kryzysowego, zdolności transportowej i zespołów wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych. Obstaje przy tym, że tymczasowy jednorazowy instrument to za mało i że konieczne jest zobowiązanie długoterminowe wraz ze zwiększonym budżetem. Pozytywnie ocenia zobowiązanie Komisji, zgodne z duchem pozostawania w gotowości, do wyciągania wniosków z aktualnej pandemii i zasilania programów takich jak m.in. rescEU czy „Horyzont Europa”.

29. Zgadza się z koniecznością **dalszego rozwijania możliwości UE w zakresie reagowania na sytuacje kryzysowe i katastrofy** oraz popiera wniosek Komisji dotyczący zasilenia i uelastycznienia jej narzędzi kryzysowych, jak np. Fundusz Solidarności UE oraz rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej. Podkreśla jednak, że proponowane narzędzia i działania muszą także uwzględniać potrzeby i okoliczności na poziomie lokalnym i regionalnym, zwłaszcza na obszarach znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, takich jak regiony najbardziej oddalone.

30. Przypomina o **wartości dodanej obszarów wiejskich** dla powodzenia projektu europejskiego, w szczególności w obliczu sytuacji ekstremalnych. Regiony oraz władze lokalne opracowują innowacyjne rozwiązania i zaspokajają kluczowe potrzeby w zakresie bezpieczeństwa żywności w Europie, również dla pozostałej części ludności Europy. Aktualny kryzys wymaga zmian w paradygmacie społecznym, gospodarczym i terytorialnym, które umożliwią zmniejszenie luki oraz poprawę powiązań i współpracy pomiędzy obszarami miejskimi a wiejskimi.

31. Negatywnie ocenia wniosek Komisji dotyczący **zmniejszenia budżetu EFRROW** w porównaniu z poprzednim okresem programowania, który jest niezgodny z unijnym celem spójności terytorialnej. Pozytywnie ocenia dodatkowe wsparcie na poziomie 15 mld EUR przewidziane na rozwój wsi, niemniej jednak podkreśla, że ten drobny wzrost nie rekompensuje cięcia w budżecie na poziomie 28 % zaproponowanego przez Komisję Europejską dla EFRROW w 2018 r. Ponadto negatywnie ocenia zmniejszenie przez Komisję Europejską w zaktualizowanym wniosku w zakresie WRF finansowania wspólnej polityki rolnej o 9 % względem WRF na lata 2014–2020.

32. Apeluje o zwiększenie budżetu programu POSEI, w którym ustanawia się szczególne środki dla rolnictwa w regionach najbardziej oddalonych, a tym samym o uchylenie proponowanego przez Komisję zmniejszenia środków na okres 2021–2027.

33. Podkreśla, że finansowanie Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich musi odzwierciedlać potrzeby i ambicje wskazane w niedawno opublikowanej **strategii „od pola do stołu” i strategii na rzecz bioróżnorodności** oraz wspierać rolników i obszary wiejskie w dokonywaniu niezbędnych zmian strukturalnych umożliwiających transformację w kierunku bardziej zrównoważonych systemów żywnościowych. Strategia na rzecz bioróżnorodności potrzebuje jednak konkretnych narzędzi i solidnego finansowania oraz musi zostać opracowana wspólnie z regionami i miastami, które będą ją realizować.

34. Ponownie wyraża zdecydowany sprzeciw wobec rozwiązań proponowanych przez Komisję Europejską, które w porównaniu z obecną sytuacją pogarszają sytuację władz lokalnych i regionalnych, jeśli chodzi o termin wykorzystania rocznych przydziałów z programów UE oraz poziom płatności zaliczkowych, a zwłaszcza współfinansowania projektów.

35. Pozytywnie ocenia zwiększenie o 10,5 mld EUR środków w ramach **Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej** względem ostatniego wniosku w zakresie WFR, które zwiększa pulę instrumentu do 86 mld EUR, z czego 1 mld EUR zostanie udostępnione już w 2020 r.

36. Popiera zamiar **popędzania wzrostu po pandemii poprzez inwestowanie w infrastrukturę transportową o znaczeniu krytycznym oraz połączenia transgraniczne** w celu promowania zielonej transformacji w kierunku mobilności bezemisyjnej, w szczególności poprzez budowę miliona punktów ładowania pojazdów elektrycznych. Zwraca uwagę, że dostępność czystych paliw jest istotna dla spójności terytorialnej i społecznej, a niższy popyt w obszarach wiejskich i wyspiarskich powinien być rekompensowany za pomocą specjalnego programu, podobnego do programu WiFi4EU dla obszarów wiejskich.

37. Negatywnie ocenia fakt, że ogólna podstawa nowego programu „Prawa i Wartości”, który ma służyć finansowaniu działań na rzecz ochrony podstawowych praw i wartości oraz promowaniu aktywnego obywatelstwa europejskiego, nie została zwiększona w sposób umożliwiający sprostanie ogromnym wyzwaniom w tym zakresie w niektórych państwach członkowskich.

38. Przypomina, że **Zielony Ład** miał służyć jako strategia transformacji zapewniająca ochronę środowiska, będącego fundamentem naszego życia, oraz podkreśla, że energie odnawialne, czyste technologie, gospodarka o obiegu zamkniętym oraz transformacja cyfrowa otwierają doskonałe możliwości dla gospodarki i przemysłu w zakresie generowania wzrostu, tworzenia miejsc pracy i budowania nowego modelu dobrobytu.

39. Wskazuje, że KR w pełni wspiera realizację Zielonego Ładu i rozwój Paktu na rzecz Klimatu poprzez **skoordynowane i przekrojowe działania i inicjatywy** zapewniające należyte uwzględnienie wielopoziomowego sprawowania rządów i różnorodności terytorialnej oraz zasady niepozostawiania nikogo (osób ani regionów) w tyle. Uznaje, że regiony i miasta to odpowiednie podmioty do przyspieszania tego procesu, realizowanego poprzez szereg działań, w tym zamówienia publiczne, remonty budynków, czysty transport, lepszą gospodarkę odpadami, udoskonalenia cyfrowe oraz zrównoważoną transformację turystyki.

40. W tym kontekście zwraca się o dodatkowe instrumenty zapewniające władzom lokalnym i regionalnym bezpośredni dostęp do środków unijnych na potrzeby zrównoważonych działań podejmowanych przez nie w ramach nowych wieloletnich ram finansowych, jak np. istniejący instrument na rzecz miast European City Facility w ramach programu Horyzont 2020.

41. Wzywa do bardziej **elastycznego wykorzystania nowych środków w ramach WRF, aby umożliwić ocenę i dostosowanie kosztów rzeczywistych związanych z transformacją** w kierunku zrównoważonego rozwoju i ekologicznej odbudowy gospodarki, oraz zachęca do opartych na współpracy inicjatyw publiczno-prywatnych dotyczących innowacji, realizowanych pod kierunkiem miast i regionów.

42. Opowiada się za tym, by **finansowanie ze środków unijnych zawsze podlegało ocenie pod względem wpływu na klimat oraz pod kątem zrównoważonego rozwoju**. Dotacje, programy pomocowe i programy wsparcia bezpośrednio lub pośrednio szkodliwe dla środowiska należy poddać rewizji pod kątem ich spójności z celami w zakresie klimatu i zrównoważonego rozwoju.

43. Niepokoi się **luką inwestycyjną w zakresie zielonej transformacji**, niedawno oszacowaną na 470 mld EUR rocznie, a także podkreśla, że pilnie potrzebny jest szczegółowy plan jej finansowania.

44. Pozytywnie ocenia proponowaną „**falę renowacji**” i zwraca się o dostateczne finansowanie oraz zaangażowanie całego łańcucha wartości w działania na rzecz odbudowy gospodarczej. Biorąc pod uwagę skrajne różnice pomiędzy poszczególnymi terytoriami, regiony i miasta powinny otrzymać autonomię w zakresie planowania, a w szczególności realizacji swoich planów, a także bezpośredni dostęp do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. W skład europejskich ram powinny wchodzić działania w zakresie szkoleń i dzielenia się wiedzą, umożliwiające promowanie dostępnych synergii oraz zwiększanie wydajności wykorzystania środków.

Unia zorientowana na przyszłość

45. Pozytywnie ocenia zasilenie programu „**Horyzont Europa**” środkami w wysokości 7,8 mld EUR na potrzeby programu „**Cyfrowa Europa**” oraz zasilenie instrumentu „**Łącząc Europę**” w sektorze transportu kwotą 1,5 mld EUR. Dodatkowe środki na badania, w szczególności w obszarze zdrowia, zielonej gospodarki oraz Europejskiej Rady ds. Innowacji, mają oddziaływanie wyraźnie lokalne. Podkreśla, że w wielu przypadkach to regionalny poziom władzy odpowiada za uniwersytety i instytuty badawcze i w ten sposób może pośrednio korzystać z tych programów. Zauważa, że w przydziale środków na badania konieczny jest element konkurencji, aby w dziedzinie badań i innowacji móc przebić się w globalnej rywalizacji oraz by wzmacniać europejskie konsorcja badawcze.

46. Ma jednak obawy co do następujących cięć w **obszarach energii i usług cyfrowych instrumentu „Łącząc Europę”**.

47. Pozytywnie ocenia propozycje Komisji Europejskiej dotyczące **Europejskiego Funduszu Społecznego Plus** mające na celu zasilenie wsparcia dla działań podejmujących problem bezrobocia wśród młodzieży i ubóstwa wśród dzieci, a także dodatkowe skoncentrowanie się na wspieraniu siły roboczej w zielonej i cyfrowej transformacji oraz podwojenie **Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (EFG)**.

48. Pozytywnie ocenia wniosek Komisji dotyczący zwiększenia, przynajmniej w niewielkim stopniu, inwestycji w młodych ludzi oraz w kulturę i branżę kreatywną poprzez zasilenie programu **ERASMUS** dodatkowymi środkami w wysokości + 3,4 mld EUR oraz **programu „Kreatywna Europa”** kwotą 150 mln EUR. Niepokoi się jednak tym, że podane zwiększenia nadal są niższe od propozycji Komisji z maja 2018 r. i obstaje przy żądaniu potrojenia liczby uczestników programu ERASMUS ⁽¹⁾ oraz przeznaczenia 2 mld EUR na program „Kreatywna Europa” ⁽²⁾.

49. Pochwala zwrócenie **szczególnej uwagi na kulturę, dziedzictwo kulturowe oraz branżę audiowizualną** i kreatywną, które wraz z turystyką poniosły ogromne konsekwencje kryzysu, i popiera możliwość skorzystania przez nie z inicjatywy REACT-UE.

50. Wzywa do zapewnienia w kontekście planu odbudowy gospodarczej UE odpowiednich, obejmujących krótką, średnią i długą perspektywę ram dla regionów o niskim poziomie dywersyfikacji gospodarczej, wyspecjalizowanych w sektorach, które najbardziej ucierpiały wskutek pandemii COVID-19.

51. Podkreśla znaczenie przeglądu polityki edukacyjnej Unii Europejskiej, a także konieczność aktualizacji Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej, potrzebnego na okres po pandemii COVID-19, aby pomóc regionom i regionom słabiej rozwiniętym w przygotowaniu się i wypracowaniu edukacji cyfrowej, co wesprze te obszary, na które pod tym kątem wpływa przepaść cyfrowa.

Plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy ⁽³⁾

52. Jest zdania, iż nie można pozwolić, by kryzys wywołany pandemią COVID-19 zakłócił ambicje europejskie w zakresie realizacji **celów zrównoważonego rozwoju** i osiągnięcia neutralności klimatycznej do roku 2050, które pozostaną realne wyłącznie, jeżeli będą szły w parze z odpowiednimi środkami finansowymi oraz odpowiednimi ramami fiskalnymi i regulacyjnymi.

53. Pozytywnie ocenia ambicję Komisji Europejskiej, jaką jest zmobilizowanie w ciągu nadchodzącej dekady **1 bln EUR zrównoważonych inwestycji prywatnych i publicznych**, jednak ma obawy, że: (i) stanowiłoby to jedynie względnie niewielki odsetek łącznych niezbędnych inwestycji, których poziom sama Komisja Europejska szacuje na 260 mld EUR rocznie do 2030 r.; (b) szacunek ten ogranicza się do inwestycji w obszarze klimatu i energii, natomiast realizacja szerszych celów w zakresie zrównoważonego rozwoju, w tym inwestycji w kapitał społeczny i ludzki, wymagałaby jeszcze większych kwot; (c) wskazana kwota 1 bln EUR zasadniczo nie polega na „dodatkowych” nowych środkach ani inicjatywach, ale na bieżących lub już zaplanowanych politykach i instrumentach UE.

54. Ubolewa nad tym, że kwota nominalna planu wydaje się być przeszacowana, natomiast sam plan wydaje się niedofinansowany oraz ograniczony w swym zakresie, jako że pomija kluczowe aspekty społeczno-gospodarcze.

55. Wskazuje, że od energii po transport czy budownictwo mieszkaniowe, **władze lokalne i regionalne są kluczowymi aktorami w realizacji inwestycji niezbędnych do transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju**, a więc jest zdania, że cele planu nie mogą zostać zrealizowane bez skutecznego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych i żąda, że fakt ten wydaje się być pominięty przez Komisję.

56. Jest zdania, że inwestowanie w transformację w kierunku zrównoważonego modelu gospodarczego wymaga systemu finansowego i fiskalnego **zachęcającego inwestorów do zrównoważonego inwestowania** i w tym kontekście pozytywnie ocenia kontynuowanie przez Komisję prac nad zrównoważonym finansowaniem, jednak przypomina o konieczności szybkiego rozszerzenia ram, tak by obejmowały również **zrównoważony rozwój społeczny** ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Erasmus: program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu (Dz.U. C 168 z 16.5.2019, s. 49).

⁽²⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Program „Kreatywna Europa” i nowy europejski program na rzecz kultury Dz.U. C 168 z 16.5.2019, s. 37).

⁽³⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy. Plan inwestycyjny na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu” (COM(2020) 21 final).

⁽⁴⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Plan działania: finansowanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego (Dz.U. C 86 z 7.3.2019, s. 24).

57. Wyraża przekonanie, że opodatkowanie może, poprzez odpowiednie sygnały cenowe, kształtować zrównoważone zachowania producentów, użytkowników i konsumentów, a zatem wzywa Radę do szybkiego przyjęcia proponowanych **przepisów dotyczących podatku od towarów i usług (VAT)**, tak aby państwa członkowskie mogły lepiej wykorzystywać stawki VAT na rzecz zwiększonych ambicji w zakresie ochrony środowiska.

58. Ostrożnie podchodzi do wskazanych przez Komisję planów wprowadzenia nowych przepisów dotyczących **zielonych zamówień publicznych**. Nawet jeżeli narzędzie to może być przydatne w przedmiotowym zakresie, wiele organów publicznych nadal pracuje nad dostosowaniem się do aktualnych ram po reformie z 2014 r., tak więc dalsze wymogi legislacyjne powinny być proste, ale skuteczne⁽³⁾. Pozytywnie ocenia zapowiedź Komisji, że przyszłe zaktualizowane wytyczne w zakresie pomocy państwa zapewnią organom publicznym większą elastyczność w promowaniu transformacji w kierunku zrównoważonego modelu gospodarczego i towarzyszeniu temu procesowi.

59. Wyraża przekonanie, że w świetle wniosków wynikających z ich zawieszenia w odpowiedzi na kryzys wywołany pandemią COVID-19 **reguły fiskalne UE** powinny lepiej uwzględniać długoterminowe cele UE.

60. Podkreśla konieczność podjęcia w ramach wspólnych działań wszystkich instytucji UE **specjalnych starań na rzecz informowania** w przystępny sposób obywateli oraz miliona polityków lokalnych i regionalnych wyłonionych w wyborach w UE o nowych możliwościach wynikających z WRF.

Bruksela, dnia 2 lipca 2020 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽³⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Sprawozdanie z wdrażania dyrektyw dotyczących zamówień publicznych (Dz.U. C 39 z 5.2.2020, s. 43).